

Олена Борзенко, к. е. н.

Інститут економіки та прогнозування НАН України

Наталія Кузнецова, к. е. н.

ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, Україна

РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ У КРАЇНАХ ЄС: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Olena Borzenko, PhD in Economics

Institute of Economics and Forecasting of NAS of Ukraine

Nataliia Kuznetsova, PhD in Economics

IIR of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

REGULATION OF INVESTMENT ACTIVITIES OF INSURANCE COMPANIES IN EU COUNTRIES: NEW CHALLENGES FOR UKRAINE

The formation of a single insurance market in the EU is carried out gradually in two directions: ensuring the free activities of insurers in all EU countries and harmonization of insurance legislation. The European Insurance Committee, headed and coordinated by this activity, represents all national unions and associations of insurers. The process of forming a common market in the insurance sector is objectively linked to certain difficulties. Each country has its legal basis for insurance activities, a system of insurance supervision, which, despite the common features, have undeniable national specifics. The proposed insurance products, tax rules, and regulatory conditions of insurers' activity are different. Special attention is paid to the organization of insurance supervision in the directives of the EU. The minimum requirements for national insurance supervisory authorities include: overseeing the financial activities of companies and, in the first place, supervising solvency and placing assets of insurance organizations; the development of reliable administrative and accounting procedures for controlling the activities of insurance organizations, as well as internal control mechanisms that match the type of insurance company.

Keywords: investment activities, insurance companies, regulation, insurance market, financial activities.

Формування єдиного страхового ринку в ЄС здійснюється поступово у двох напрямках: забезпечення вільної діяльності страховиків у всіх країнах ЄС і гармонізації страхового законодавства. Очолює і координує цю діяльність Європейський комітет зі страхування, у якому представлені всі національні союзи й асоціації страховиків.

Процес формування спільного ринку у страховому секторі об'єктивно пов'язаний з певними труднощами. Кожна країна має свою нормативно-правову основу страхової діяльності, систему страхового нагляду, які, незважаючи на спільні риси, мають безсумнівну національну специфіку. Відмінними є пропоновані страхові продукти, правила оподаткування, регуляторні умови діяльності страховиків¹.

Особлива увага в директивах ЄС приділяється організації страхового нагляду. До мінімальних вимог, пропонованих до національних органів нагляду за страховою діяльністю, належать: здійснення нагляду за фінансовою діяльністю компаній і, в першу чергу, нагляду

¹ Клапків, Ю.М. (2010). Розвиток консолідованої банківсько-страхова бізнес-архітектури в контексті європейської інтеграції України. Особливості функціонування національних фінансових систем в умовах поглиблення глобалізації цих процесів: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції: в 2 ч. Ірпінь: Національний університет ДПС України, Ч. 1, 306–309.

за платоспроможністю і розміщенням активів страхових організацій; розробка надійних адміністративних і облікових процедур контролю діяльності страхових організацій, а також механізмів внутрішнього контролю, що відповідають типу страхової компанії (її розміру, видам страхової діяльності і т.ін.).

У центрі уваги органу страхового нагляду має знаходитися аналіз платоспроможності страхової компанії, що містить оцінку ризиків, пов'язаних з активами; аналіз актуального ризику; аналіз співвідношення активів і прийнятих зобов'язань щодо відповідності між розміщенням активів, з одного боку, і прийнятими зобов'язаннями – з іншого (по валюті, термінах і т.і.); узгодження між валютою, в якій приймається ризик на страхування, і валютою, в якій страховик виконує свої зобов'язання; аналіз ефективності і прибутковості¹.

З метою забезпечення стабільного стану національної економіки та ефективного захисту споживача страхових послуг органи страхового нагляду здійснюють фінансовий аналіз страхового ринку своєї країни, що містить: дослідження макроекономічних ринкових тенденцій, тенденцій змін у законодавчій базі, демографічній статистиці, аналіз конкуренції, оцінку технічних поліпшень у страховому бізнесі і т.ін.; дослідження фінансового стану окремих страхових компаній: аналіз річних звітів, достатності капіталу, диверсифікованості ризиків, оцінку ринкових ризиків, платоспроможності, ефективності і прибутковості діяльності.

Найважливішим кроком у формуванні єдиного страхового ринку в ЄС є введення правил єдиної ліцензії. Директиви ЄС висувають такі вимоги до видачі єдиної ліцензії: використання єдиних організаційно-правових форм для створення страхових компаній та обмеження на види діяльності. Ця вимога означає, що страхові компанії ЄС не повинні займатися жодним іншим видом діяльності, не пов'язаним із страхуванням. Введення цієї вимоги обумовлено особливою соціальною значимістю страхування як інституту фінансового захисту; обов'язковість наявності гарантійного фонду, що забезпечує виконання зобов'язань страховика перед страхувальниками. Розмір його залежить від організаційно-правової форми страхової компанії, диференціюється за видами страхування й обсягами передбачуваних страхових операцій; обов'язковість надання схеми страхових операцій (бізнес-плану, прогнозу) на найближчий період діяльності страхової компанії; наявність чесного, надійного кваліфікованого управління страховою компанією.

Висуваються вимоги до керівництва компанією, яке має діяти, насамперед, в інтересах страхувальників. Керівний склад компанії має бути не просто дієздатним, а й відповідальним за всі збитки, які він може завдати своїй компанії. Чесність і добропорядність власників і членів правління компанії є важливою умовою діяльності страхових компаній. Ні ті, ні інші не повинні мати кримінального минулого, знаходитися під судом і мають розуміти, що «швидких грошей» цей бізнес не дає. Ця вимога пред'являється до власників і членів товариства, доля яких у бізнесі складає не менше 10%.

У рамках ЄС рівень платоспроможності розраховується окремо для страхових компаній, які займаються страхуванням життя, і для страхових компаній, що займаються іншими видами, ніж страхування життя. Відповідно до директив ЄС нормативний розмір власних коштів розглядається в наступних трьох показниках: маржа платоспроможності, гарантійний фонд, мінімальний гарантійний фонд. Тенденції розвитку моделі контролю платоспроможності в країнах ЄС приводять до необхідності обліку не тільки "технічного ризику", але й ризиків інвестицій, тарифікації та ін.

У теперішній час єдиний страховий ринок ЄС формується у двох взаємопов'язаних напрямках: забезпечення свободи діяльності страховиків у всіх країнах ЄС та гармонізація страхового законодавства. Чесна конкуренція на рівних умовах та неможливість використання заборонених елементів конкуренції, наприклад, самостійного вибору права контракту та режиму оподаткування, що може створювати нерівні умови конкуренції на території ЄС, також є базовими умовами побудови єдиного європейського страхового ринку².

Аналіз страхового ринку України дав змогу визначити, що на даний момент відбувається скорочення кількості страхових компаній та підвищення монополізації, що може свідчити про неефективність діяльності та високий рівень збитковості серед невеликих страхових компаній.

¹ http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631

² Жабинець, О. (2005). Боротьба з шахрайством у страховій діяльності: стан, досвід, перспективи. *Інтеграція країн з перехідною економікою у світовий економічний простір: стан і перспективи*: матеріали міжнародної наукової студентсько-аспірантської конференції (Львів, 13–14 травня 2005 р.). Львів, 112–113.

Ринок страхових послуг в Україні є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.03.2017 становила 307, у тому числі СК «life» – 39 компаній, СК «non-life» – 268 компаній, (станом на 31.03.2016 – 352 компанії, у тому числі СК «life» – 46 компаній, СК « non-life» – 306 компаній) . Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення.

Можна констатувати, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку України основну частку валових страхових премій – 98,3% – акумулюють 100 СК « non-life» (37,3% всіх СК « non-life») та 99,8% – 20 СК «life».

В Україні в липні – серпні 2017 р у Нацкомфінпослуг очікувалось затвердження нових нормативів, націлених на поліпшення якості активів страхових компаній і збільшення їх резервів. Проект розпорядження Комісії («Про внесення змін до Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності диверсифікації і якості активів»)¹. Мета Нацкомфінпослуг – змусити страховиків наростити ліквідність. Тоді страховики зможуть оперативно і в повному обсязі сплачувати людям за полісами.

У нових правилах посилюватимуть вимоги. А саме:

- страховиків, що спеціалізуються на обов'язкових видах страхування (наприклад, автоцивіліці або «Зелену карту») і працюють в страхуванні життя зобов'язують наростити вкладення в ОВДП з 25% до 40% резервів;
- тим, хто працює з добровільним страхуванням (медстрахування, автокаско, майнове страхування та ін.) доведеться наростити свої вкладення в боргові папери Мінфіну з 15% до 25%;
- перестане прийматися в забезпечення резервів нерухомість, що знаходиться в зоні бойових дій. Нацкомфінпослуг вимагатиме з страховиків замінити цю нерухомість на вкладення в ОВДП або депозити.

Незважаючи на великі очікування міжнародних гравців, протягом останніх п'яти років не були проведені необхідні реформи, як законодавства, так і ринку в цілому. Це призвело до того, що страховий ринок переживає період стагнації і не показує істотного зростання. Більшою мірою це пов'язано з політикою страхування кредитів, оскільки ринок страхування безпосередньо пов'язаний з ринком кредитування. Практично 40% ринку страхування становило страхування кредитів.

Можна виокремити як позитивні, так і негативні результати асоціації України з ЄС для національного страхового ринку. Позитивними наслідками можуть бути: 1) залучення іноземних інвестицій у розвиток страхової інфраструктури; 2) підвищення капіталізації та місткості національної страхової галузі за рахунок коштів іноземних інвесторів; 3) використання передових страхових технологій; 4) розширення структури і підвищення якості страхових послуг.

До негативних наслідків євроінтеграції можна віднести наступні: 1) втрата національного контролю над страховими резервами та інвестиційними коштами при домінуючій іноземній участі на страховому ринку чи в його окремих сегментах; 2) обмеження можливості держави з використання механізмів соціальної політики в галузі пенсійного та медичного страхування; 3) супроводження експансії великих іноземних страховиків ціновим демпінгом та ін.

Для подальшого розвитку страхового ринку та запобігання не обґрунтованому витоків коштів за кордон необхідно зміцнити національний ринок перестраховування і вдосконалити нагляд за перестраховою діяльністю. У світовому страховому просторі неможливо виділити суто національні ринки перестраховування, оскільки через систему перестраховування ризиків на зарубіжних перестраховальних ринках, експансію іноземного капіталу, створення спільних перестраховальних компаній посилюються взаємозв'язки і взаємозалежності між ними, сформувався єдиний страховий альянс. Водночас відбулися істотні зміни і загострилися проблеми в новому економічному середовищі функціонування вітчизняного ринку перестраховування, вирішення яких вимагає поглибленого вивчення позитивних і негативних наслідків виходу іноземних перестраховиків на внутрішній ринок і дослідження факторів підвищення його ефективності в умовах глобалізації світового перестраховального ринку. Сучасні реалії інтеграційних відносин передбачають ліквідацію законодавчих та економічних бар'єрів між національними ринками страхування

¹ Розпорядження про схвалення проекту розпорядження Нацкомфінпослуг «Про внесення змін до Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика» 2017 (Нацкомфінпослуг). <<https://nfp.gov.ua/files/ROZPORYADGHRNYA/2017/2017-03-21/%D0%A0%D0%9A-631.pdf>>.

і перестраховання, формування глобального страхового простору для вільного переміщення перестраховальних послуг і капіталів через національні кордони.

Інтеграція страхового ринку України в міжнародні ринки фінансових послуг потребує підвищення конкурентоспроможності національних страховиків. З метою захисту національного страхового ринку держава здійснюватиме заходи поетапного та зваженого допуску на ринок філій іноземних страховиків відповідно до міжнародних договорів України, створюватиме умови для забезпечення взаємообміну між вітчизняними та іноземними органами страхового нагляду про діяльність страховиків, їх філій, страхових посередників та страхових груп (страхових холдингів)¹.

Інтеграція українського страхового ринку до єдиного європейського страхового простору потребує реформування вітчизняної системи нагляду за страховою діяльністю з урахуванням вимог ЄС до національних органів нагляду, а також приведення у відповідність класифікації видів страхової діяльності, а також адаптування національного страхового ринку до вимог європейських директив з регулювання «Solvency II».

Головна мета «Solvency II» – підвищення захищеності власників страхових полісів у ЄС. Під час запровадження його умов враховано поточні результати в галузі страхування, управління ризиками, фінансового менеджменту, міжнародної фінансової звітності та ін. Однією з основних цілей є розробка і впровадження при оцінці інвестиційного ризику системи вимог до власних коштів суб'єктів страхового ринку. Оцінка ризиків є основною вимогою до розміру капіталу².

Положення «Solvency II» були розроблені Європейським комітетом нагляду над страховими ринками і професійними пенсійними схемами, і складається з трьох структурних компонентів:

1. Вимоги до фінансових ресурсів компанії – це вимоги до капіталу, що формує запас платоспроможності, до мінімального капіталу та ін.

2. Вимоги до корпоративних процесів і систем контролю – це вимоги до внутрішньої системи контролю, внутрішньої системи управління ризиками та ін.

3. Вимоги до звітності – це встановлення форми звітності, обов'язкові звіти тощо.

При відсутності передових високотехнологічних перестраховальних послуг та послуг з високим рівнем капіталізації в Україні виникає необхідність придбання їх в іноземних перестраховальних компаніях, що забезпечують гарантії і своєчасність виконання зобов'язань по перестраховальним договорами.

Інтеграційний перестраховальний процес є гомогенним, оскільки відображає об'єднання однорідних суб'єктів страхової індустрії – страховиків (перестраховиків) та перестраховиків по економічних інтересах, функціональним призначенням, напрямками стратегії розвитку. Для того щоб зайняти найбільш вигідні позиції на світовому ринку **перестраховання**, національним перестраховальникам доцільно детально вивчити інтереси його учасників, оцінити їх стратегію розвитку і тактичні дії. Зокрема, особливе місце в забезпеченні стабілізації світового ринку і регулювання єдиних правил і порядку міжнародної економічної діяльності, в тому числі і перестраховальної, належить міжнародним організаціям.

Держава як суб'єкт міжнародного ринку захищає інтереси національного ринку перестраховання у світовому просторі, здійснюючи зовнішньоекономічну діяльність. Безпосередніми учасниками є страховики (перестраховальники), національні і глобальні перестраховальники, інтереси яких реалізуються на світовій арені ринку перестраховання з використанням міжнародних стратегій розвитку. Зазначені вище ринкові інститути, які обслуговують внутрішній ринок, при реалізації своїх економічних інтересів шляхом укладення міжнародних перестраховальних договорів з учасниками інших країн трансформуються в суб'єкти світового ринку перестраховання.

Цей процес забезпечує отримання синергетичного ефекту учасниками страхового та перестрахового ринків в контексті єдності зусиль, поєднання діяльності страховиків, перестраховиків та перестрахових посередників для реалізації їх спільних завдань і досягнення цілей. При цьому, важливу роль в підвищенні результативності взаємодії суб'єктів ринків відіграє інститут перестраховальних брокерів, що формує інфраструктуру ринку перестраховання, від рівня

¹ Іщенко, О.В. (2007). Фінансування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб: адаптація зарубіжного досвіду. *Формування ринкових відносин в Україні*, 7, 47–52.

² Solvency II reviews the prudential regime for insurance and reinsurance undertakings in the European Union. <<https://eiopa.europa.eu/regulation-supervision/insurance/solvency-ii>>.

розвитку якого залежить стабільність галузі в глобальній системі. Інтеграційні процеси на ринку перестраховування супроводжуються не тільки переміщенням перестраховувальних послуг, а й рухом, обігом перестраховувального капіталу.

Перестраховування як міжнародний фінансовий інститут, крім функції захисту від глобальних ризиків, виконує функцію накопичення капіталу з метою його оптимального перерозподілу на ринку міжнародного перестраховування і міжнародної сфери інвестиційних відносин.

Інтеграція на ринку перестраховування має міжнародний характер, згідно з яким поглиблюється взаємодія між учасниками національних ринків із страхування і перестраховування в рамках світового масштабу шляхом впровадження єдиної моделі співпраці і формування спільних продуктів і каналів. Лібералізація ринку перестраховування, як і будь-який процес, має свої переваги і недоліки для всіх його учасників (держави, вітчизняних перестраховиків і перестраховувальників, іноземних перестраховувальників)¹.

Узагальнюючи позитивні і негативні наслідки виходу іноземних перестраховиків на вітчизняний ринок перестраховування, відзначимо, що їх прихід і участь в перестраховувальних процесах супроводжується наданням якісного перестраховувального захисту, розвитком принципово нових сучасних перестраховувальних послуг, які здатні мобілізувати інтереси не тільки перестраховувального ринку, але і всієї світової страхової індустрії.

Прогрес у розвитку ринку перестраховування полягає в тому, що в економіку країни інтегруються як перестраховувальні компанії, так і нові страхові та перестраховувальні продукти, формуються інноваційні перестраховувальні послуги, які забезпечують впровадження інформаційних і фінансових технологій, заснованих на високому кваліфікаційному рівні кадрового забезпечення щодо використання міжнародного досвіду ризик-менеджменту в сфері перестраховування і контролю за перестраховувальною діяльністю. При цьому надмірна лібералізація ринку перестраховування забезпечує домінування на внутрішньому ринку іноземних перестраховувальників, сприяє зниженню капіталізації галузі за рахунок переливу значного обсягу фінансових ресурсів ринку перестраховування в міжнародне перестраховування, а отже, скорочення рівня інвестиційних ресурсів в національній економіці, зокрема сформованих шляхом страхування життя².

Потребує подальшого розвитку актуарна діяльність та створення в Україні системи підготовки та сертифікації актуаріїв. Визначення напрямів євроінтеграції страхового ринку передбачає глибоку трансформацію національної економіки, важливим завданням є оцінка рівня допомоги від європейського ринку. У світі, де окремі держави все більше залежать у своєму економічному розвитку від стану всієї світової економіки, кожна країна відіграє певну роль у вирішенні глобальних проблем. Україна за цих умов може і має зайняти належне місце у міжнародній страховій системі і світовій економіці в цілому, увійти в універсальну страхову систему, яка поєднує разом високорозвинені країни, країни, що розвиваються та країни з перехідною економікою на основі базових міжнародних правил і вимог.

У Директиві 2009/138/ЄС від 25.11.2009 (Solvency II) зазначається, що наглядові органи мають дотримуватися конвергенції стосовно наглядових інструментів, норм при застосуванні законів, регламентів та адміністративних вимог, зокрема конвергенції у наглядовій звітності та оцінці³.

У межах євроінтеграційних процесів України перехід до стандартів пруденційного регулювання ринку фінансових послуг є не тільки нагальною необхідністю, а й зобов'язанням України, що визначено Концепцією запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами в Україні. Орієнтиром для реформування державного регулювання страхових компаній в Україні обрано систему «Solvency II». Одним із головних напрямків адаптації законодавства України до положень Директиви «Solvency II» є запровадження вимог до платоспроможності страховиків, тобто здатності страхових компаній належним чином виконувати прийняті на себе зобов'язання. Режим платоспроможності повинен враховувати не лише

¹ Офіційний сайт Асоціації українських банків. <<http://aub.org.ua>>.

² Литвин, П.В. (2012). Вплив інформаційних факторів на розвиток страхової справи в Україні.

Дні інформаційного суспільства – 2012: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 24–25 квітня, 2012 р.). Київ: ТОВ Салютіс, 104–106.

³ Directive 2009/138/EC OF the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). Title VI. Transitional and final provisions. <<http://www.worldbiz.ru/base/20661.php>>.

достатність страхових резервів для виконання страхових зобов'язань, але також достатність власного капіталу для відшкодування непередбачуваних збитків за ризиками, які не покриті страховими резервами.

Відповідно до Директиви «Solvency II» показник платоспроможності розраховується на основі індивідуальних ризиків страхової компанії, що дозволяє поліпшити ризик-менеджмент, якісніше контролювати ризикову позицію, ефективніше управляти андеррайтинговою, інвестиційною та страховою політикою компанії. У зв'язку з цим, діюча в Україні система регулювання платоспроможності не є тотожною, адже показник нормативного запасу платоспроможності не відображає усі ризики компанії, зокрема ризик катастрофічних збитків, а також ризики, пов'язані з активами. За оцінками експертів запровадження стандартів пруденційного нагляду «Solvency II» надасть переваги усім основним учасникам страхового ринку. Споживачі страхових послуг отримають додаткову гарантію забезпечення надійного страхового захисту за рахунок зниження ймовірності банкрутства та підвищення фінансової стійкості страховиків. Страхові компанії за умов наявності ефективної системи управління ризиками, достатньої диверсифікації страхового портфелю за різними видами страхування та географічною ознакою зможуть зайняти більшу частку на страховому ринку і підвищити власну інвестиційну привабливість на ринку капіталів.

Незважаючи на те, що вимоги «Solvency II» мають значні переваги для розвитку національного страхового ринку порівняно з діючою системою оцінки платоспроможності, негативні наслідки Директиви «Solvency II» для окремих страховиків з меншим рівнем капіталізації та обмеженим доступом до фінансових ресурсів можуть бути відчутними¹.

Аналіз ринку страхових послуг в Україні показав, що в сьогоденних умовах дуже важливі розробка і ефективне впровадження антикризового плану відродження страхового ринку, який повинен передбачати: доступ страхових компаній до засобів резервів, розміщених на депозитах банків; консультаційну допомогу по можливості рекапіталізації небанківських фінансових установ, зняття жорстоких обмежень в частині вимог щодо рівня кредитного рейтингу для інвестування активів страхових компаній, створення фонду гарантій страхових виплат за рахунок коштів страхових резервів страхових компаній на рахунки Національного банку України і т. п. Оскільки страховий ринок є невід'ємною складовою фінансової системи України, а значить, формування досконалого, фінансово стійкого страхового ринку є важливим аспектом її розвитку.

Однак, фінансовим установам, які дотримуються консервативної інвестиційної політики та спеціалізуються на видах страхування з невисоким рівнем збитковості, буде потрібно резервувати капітал у меншому розмірі. У межах «Solvency II» можна визначити, які страхові послуги або види страхування здійснюють суттєвий вплив на платоспроможність страхових компаній. Відповідно, збиткові страхові послуги повинні бути забезпечені достатнім розміром власного капіталу.

Висновки. Адаптація національного законодавства до стандартів «Solvency II» сприятиме удосконаленню системи управління страховою компанією та підвищенню рівня довіри населення до ринку страхових послуг. Найбільш очевидні переваги від запровадження нового режиму платоспроможності отримають великі страхові компанії за рахунок економії на масштабах та достатньої диверсифікації страхових портфелів.

Отже, ринок страхування в Україні зможе активно розвиватися за умов наявності нормативно-правової бази, розробленої на основі міжнародних стандартів. Це можливо за умов внесення змін до чинного законодавства.

Необхідно також підвищувати популярність страхових послуг. На сьогодні більшість населення сприймають страхування як додаткові зобов'язання, наприклад, як умова видачі банківського кредиту. Рівень довіри населення до системи страхування як і раніше залишається досить низьким. Тому необхідно зробити цей ринок максимально доступним, прозорим і зрозумілим для населення.

Нормальна ситуація, коли на страховому ринку співвідношення розміру отриманих страхових премій до розміру страхових виплат становить 70-80%. Зараз цей показник в Україні знаходиться на рівні 20-25%.

¹ Офіційний сайт Асоціації «Український союз учасників національної системи масових електронних платежів». URL: <http://ansmer>

Це відбувається за рахунок наявності на ринку великої кількості дрібних страхових компаній, які, по суті, не займаються страхуванням, а працюють за системою надання виплат за умови отримання достатньої кількості страхових премій. Вони не мають достатніх резервів, а тому рівень невиконаних по страхових випадках є дуже високим і знижує рівень довіри населення до ефективності страхування як такого.

References:

1. Klapkiv, Yu.M. (2010). Rozvytok konsolidovanoi bankivsko-strakhovoi biznes-arkhitektury v konteksti yevropeiskoi intehtatsii Ukrainy [Development of consolidated banking and insurance business architecture in the context of European integration of Ukraine]. Osoblyvosti funktsionuvannia natsionalnykh finansovykh system v umovakh pohlyblennia hlobalizatsiinykh protsesiv: materialy III mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii: v 2 ch. [The peculiarities of the functioning of the national financial systems in the conditions of the deepening of the globalization processes: the materials of the III international scientific and practical conference in 2 vol.]. Irpin: Natsionalnyi universytet DPS Ukrainy, *Part 1*, 306–309. [in Ukrainian].
2. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631
3. Zhabynets, O. (2005). Borotba z shakhraistvom u strakhovii diialnosti: stan, dosvid, perspektyvy [Fighting fraud in insurance activity: condition, experience, prospects]. *Intehratsiia krain z perekhidnoi ekonomikoju u svitovyi ekonomichnyi prostir: stan i perspektyvy: materialy mizhnarodnoi naukovoї studentsko-aspirantskoї konferentsii* (Lviv, 13–14 travnia 2005 r.) [The integration of the countries in transition in world economic space: condition and prospects: the materials of the international scientific student and postgraduate conference (Lviv, May, 13-14, 2005)]. Lviv, 112–113 [in Ukrainian].
4. *Rozporiadzhennia pro skhvalennia proektu rozporiadzhennia Natskomfinposluh "Pro vnesennia zmin do Polozhennia pro oboviazkovi kryterii ta normatyvy dostatnosti, dyversyfikovanosti ta yakosti aktiviv strakhovyka" 2017* [The Resolution on the approval of the project of the approval of the National Committee of the financial services «On the amendments to the Resolution on the mandatory criteria and standards of the sufficiency, diversification and the quality of the insurer's assets» (National Committee of the financial services). <<https://nfp.gov.ua/files/ROZPORYADGHRNYA/2017/2017-03-21/%D0%A0%D0%9A-631.pdf>>. [in Ukrainian].
5. Ishchenko, O.V. (2007). Finansuvannia Fondu harantuvannia vkladiv fizychnykh osib: adaptatsiia zarubizhnoho dosvidu [Funding of the Guarantee Fund for Individuals' Deposits: Adaptation of Foreign Experience]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini* [The formation of the market relations in Ukraine], no. 7, 47–52. [in Ukrainian].
6. Solvency II reviews the prudential regime for insurance and reinsurance undertakings in the European Union. <<https://eiopa.europa.eu/regulation-supervision/insurance/solvency-ii>>.
7. *Ofitsiinyi sait Asotsiatsii ukrainskykh bankiv* [The official website of the Association of the Ukrainian Banks]. <<http://aub.org.ua>>. [in Ukrainian].
8. Lytvyn, P.V. (2012). Vplyv informatsiinykh faktoriv na rozvytok strakhovoi spravy v Ukraini [Influence of information factors on the development of insurance business in Ukraine]. *Dni informatsiinoho suspilstva – 2012: materialy nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uchastiu* (Kyiv, 24–25 kvitnia, 2012 r.) [The days of the informational society – 2012: the materials of the scientific and practical conference in by the international participation (Kyiv, April, 24-25, 2012)]. Kyiv: TOV Saliutis, 104–106. [in Ukrainian].
9. Directive 2009/138/EC OF the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). Title VI. Transitional and final provisions. <<http://www.worldbiz.ru/base/20661.php>>.
10. *Ofitsiinyi sait Asotsiatsii Ukrainskyi soiuz uchasnykiv natsionalnoi systemy masovykh elektronnykh platezhiv* [The official website of the Association of the Ukrainian union of the participants of the national system of the mass electronic payments]. <<http://ansmep>> [in Ukrainian].